

Szlak pieszy: Boguszyce - Łowicz

Szlak pieszy Boguszyce – Łowicz (75 km) – kolor żółty.

- **Boguszyce** - najstarsze ślady osadnictwa na ziemi rawskiej pochodzą z epoki paleolitu, tj. 10 000 lat p.n.e., znaleziska przedmiotów wykonanych krzemieni z tego okresu pochodzą m.in. z Małgorzatowa – wsi położonej na terenie gminy Rawa Mazowiecka. Pierwsze wzmianki historyczne o miejscowościach położonych na terenie obecnej gminy pochodzą z XIV w. i dotyczą miejscowości : Boguszyce, Głuchówek, Konopnica, Zawady. Znajduje się tu XVI wieczny zespół sakralny w Boguszycach wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji: kościół p.w. św. Stanisława bpa, dzwonnica, cmentarz przykościelny.

- **Rawa Mazowiecka** - 20-tysięczne miasto powiatowe w województwie łódzkim, leżące w widłach Rawki i Rylki. Pierwsza historyczna wzmianka o Rawie Mazowieckiej pochodzi z 1228 r. Nie wiemy do dziś jednak, kiedy dokładnie pojawił się gród rawski. Wielce prawdopodobnym jest, że znajdował się on na terenie dzisiejszej Anielskiej Góry, z którą związane są liczne legendy. W roku 1321 Rawa uzyskała prawa miejskie, a w latach 1355-1370 wybudowano tu murowany Zamek Książąt Mazowieckich, którego sylwetka do dziś góruje nad miastem. Za panowania Siemowita III (XIV w.), którego cennym sprzymierzeńcem był Kazimierz Wielki, miasto pełniło funkcję stolicy całego książęcego Mazowsza. W drugiej połowie XVII stulecia miasto zostaje zajęte przez Szwedów, a zamek i zabudowa miejska doszczętnie zniszczone. W 1795 r. Rawa zostaje włączona do Prus, a od 1807 r. staje się stolicą powiatu rawskiego departamentu warszawskiego. Wiek XX to okres wzniość i upadków miasta. Odbudowana po wojnie Rawa Mazowiecka, z nowo powstałymi zakładami produkcyjnymi i usługowymi oraz z zachowanymi perełkami

architektonicznymi stanowi dzisiaj dla województwa łódzkiego ważny ośrodek przemysłowy, rekreacyjny i kulturalny.

- **Kurzeszyn** - duża wieś na trasie Skierniewice – Rawa Maz. Zabytkowy kościół, kapliczka z 1832 r. teren walk w czasie II wojny światowej. Opodał, w Kurzeszynie Starym , gród drewniano – ziemny.

- **Nowy Dwór** – wieś nad rzeką Rawką będącą rezerwatem przyrody. Przystanek PKS. Pierwsze zanotowane informacje o wsi pochodzą z 1442 r . Zachowany w dobrym stanie stary dworek.

- **Stara Rawa** – wieś nad rzeką Rawką. Zabytkowe grodzisko z XI i XII wieku. Miejsce walk toczonych w XVII i XVIII wieku , a także z 1939 r. Niedaleko, we wsi Raducz (około 4 km) mogiły poległych żołnierzy polskich z 1939r. oraz pamiątkowy obelisk. Bardzo dobrze zachowany stary drewniany kościół z 1731 r.

- **Trzecianna** – niegdyś „gniazdo” starego rodu Vereszowców-Rawiczów (Trzecińskich) dwór z podcieniami z 1820r. (jedyne tego typu na Mazowszu), stary park, aleje z licznymi drzewami pomnikowymi, kompleks stawów. Przystanek PKS, szkoła podstawowa, sklep.

- **Suliszew** – wieś. Dwór. Liczne stare drzewa na skraju doliny Rawki. Młyn, zbiornik wodny na Rawce, sklep.

- **Wycześniak** – wieś. Dwór z otaczającym go dobrze utrzymanym parkiem, staw, budynek dawnej elektrowni. „Zielona Szkoła”. Ośrodek wypoczynkowy, domki kempingowe, pole namiotowe.

- **Budy Grabskie** – wieś o charakterze letniskowym, węzeł szlaków (skrzyżowanie ze szlakiem zielonym Skierniewice– Żyrardów – Radziejowice, żółtym pieszym Boguszyce – Nieborów i żółtym rowerowym Skierniewice- Rawa PKP – Nieborów) Pracownie Terenowe Dyrekcjo Bolimowskiego Parku Krajobrazowego– punkt informacji turystycznej, biblioteka, „Zielona Szkoła”, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej, stołówka, domki kempingowe.

- **Kaczew** – zabytkowa drewniana gajówka.

- **Nieborów** – nazwa Nieborów (w brzmieniu Nyeborowo lub Nyeborow) pojawia się w źródłach historycznych po raz pierwszy w dokumentach kościelnych XIV wieku wykazujących sumy pobierane w diecezji tytułem świętopietrza. Nazwa Nieborów jest nazwą dzierżawczą, założycielem jej mógł być zatem bliżej nieznanego Niebor, którego imię jest zaświadczone w źródłach formą antroponimiczną. Na początku XVI wieku wzniesiono w Nieborowie gotycko-renesansowy dwór, który przetrwał do końca wieku XVII. Dobra nieborowska stanowiły wówczas własność rodu Nieborowskich herbu Prawda.

W 1694 r. dobra Nieborowskich kupił Prymas Polski kardynał Michał Stefan Radziejowski, który wznosił barokowy pałac zaprojektowany przez Tylmana z Gameren. W XVIII wieku dobra często zmieniały właściciela.

W 1774 roku Nieborów objął wojewoda wieleński Michał Hieronim Radziwiłł, który wyposażył pałac w stylowe meble, tkaniny, obrazy i rzeźby oraz przedmioty rzemiosła artystycznego. Założył bogatą w zbiory bibliotekę. (Ponad 10 tys. woluminów dzieł polskich i obcych, w tym starodruki z XV w.). Jego żona Helena z Przeździeckich Radziwiłłowa założyła w tym czasie słynny ogród romantyczny w Arkadii. Stał się on

miejszem spotkań twórców epoki Oświecenia.

Założona w 1881 r. manufaktura majoliki przez Michała Piotra Radziwiłła dostarczała do pałacu ozdobne piece kaflowe i ceramikę artystyczną, która z czasem utworzyła cenny zespół majoliki nieborowskiej. Dobra nieborowskie pozostały w rękach Radziwiłłów do lutego 1945 roku, następnie zespół pałacowo - parkowy w Nieborowie i Arkadii został oddziałem Muzeum Narodowego w Warszawie.

- Siedziba Gminy, posterunek Policji, przystanek PKS, bar, gospodarstwo agroturystyczne „U Kowala”.

- **Arkadia** - wieś położona niedaleko Łowicza, w województwie łódzkim, w powiecie łowickim, w gminie Nieborów, nad rzeką Skierniewką. 250 mieszkańców. Pierwotnie wieś Łupia (Lupya). Pierwsze wzmianki z XV wieku. Od roku 1446 należała do kapituły łowickiej. W 1777 zakupiła ją Helena Radziwiłłowa. W Arkadii mieści się ogród romantyczny w stylu angielskim założony przez Helenę z Przeździeckich (1753-1821), żonę Michała Hieronima Radziwiłła właściciela pobliskiego Nieborowa. Głównym projektantem Arkadii był Szymon Bogumił Zug, część projektów była autorstwa Jana Piotra Norblina, Aleksandra Orłowskiego, Józefa Sierakowskiego, a później Henryka Ittara. Do zakładania ogrodu księżna przystąpiła w 1778 roku, a rozwijała go i komponowała do swojej śmierci.

Budowle powstałe w parku to między innymi: Grota Sybilli, Domek Gotycki, Łuk Kamienny (Łuk Grecki), Dom Murgrabiego, Świątynia Diany (z plafonem J.P.Norblina "Jutrzenka"), Akwedukt, Przybytek Arcykapłana (z płaskorzeźbą G.Staggi "Nadzieja karmiąca Chimere"), Mur z Hermami, Cyrk.

W 1945 Park w Arkadii wraz z pobliskim zespołem parkowo-pałacowym w Nieborowie stały się oddziałem Muzeum Narodowego w Warszawie.

- **Łowicz** - we wczesnym średniowieczu na miejscu Łowicza znajdował się przeprawowy gród obronny przez bagnistą dolinę Bzury. Łowicz był jednym z pierwszych grodów piastowskich. Pierwsza wzmianka - 1136 (bulla Innocentego II). Prawa miejskie - 1298. W XV i XVI wieku stały rozwój miasta. Łowicz stał się wówczas miastem rezydencjonalnym arcybiskupów gnieźnieńskich i prymasów Polski, którzy wzniesli tutaj zamek. Poważnie zniszczony podczas potopu szwedzkiego od tego czasu zaczął podupadać przechodząc do roli małego miasteczka. W XIX w. wieku rozwój drobnego przemysłu. Zniszczenia w czasie I i II wojny światowej. W pobliżu miasta we wrześniu 1939 rozegrała się największa bitwa kampanii wrześniowej znana jako bitwa nad Bzurą. Dziś ośrodek turystyczny (znany z folkloru łowickiego). Najbardziej znane są stroje łowickie - pasiaki. Przykład łowickiej wsi można zobaczyć w skansenie we wsi Maurzyce.